

Radovan P. Cvetkovski

Rojen leta 1931 v Sopotnici, Demirhisarsko. Pesnik, prozaist, literarni kritik, avtor otroških in mladinskih del in folklorist. Diplomiral na Filološki fakulteti v Skopju. Avtor naslednjih pesniških zbirk: *Moje podnebje* (1971), *Krogi iz brazgotin* (1974), *Kamen in nebo* (1977), *Bele nespečnosti* (1982), *Moj ded v balkanskih vojnah* (1985), *Ko zvezde padale so proti nebu* (1993), *Vozli duše* (1996), *Korenine praga* (1998), *Pasovi* (1999), *Minuli čas* (1999). Poleg tega je avtor zbirke novel *Angel in ključ* (1995); knjig za otroke: *Jamski gož* (1992), *Raško* (1997) in *Zgodbe iz vinograda* (2000); knjig s področja folkloristike: *Makedonski ljudski pregovori* (1993), *Demirhisarske pripovedke* (1996) in *Demirhisarske in druge pripovedke* (2003), ter literarnokritičnih študij *Videvanja* in *S te in z one strani časa*. Dobil je več literarnih nagrad.

Vojvodi Gocetu Delčevu

Tako mu je bilo pisano: da sanja svoj grob
G. Todorovski

1.

V Banici
so svetlo zvezdo
nam sklatili svetlo zvezdo.

V Banici
so nam zaznamovali dan,
da ne moremo
pozabiti
ne dneva
ne noči.

V Banici
so nam ubili sonce
trikrat

smo te prekopali,
trikrat
smo te zakopali,
a za tabo
bomo večno žalovali.

2.

V Sv. Spasu
smo zagrebli te v sončavo,
da nam svetil boš kot sonce,
za vekomaj
v žaru
naj iskri ti misel
naj zavreva kri,
beseda naj nas greje.

V Sv. Spasu
nam težko je srce
kot sveta kri
iz bitk,
kot želja,
da pesem
nikdar
nam ne ugasne.

(Lisolaj, Bitolsko, 1990)

Arhangelu v rovu

Odkar sem tu,
le danes se ne strelja.
Arhangel ne pobira duš.

Na ta dan doma čakamo goste.
Kdo jih bo sprejel tokrat?
Dola mi je umrla ...
Vidiš, kaj izpade,
če v snu izgubiš sekiro.

Arhangel, ti, ki pobiraš duše,
obvaruj mi otroka,
kajti le on mi je ostal.

Dvojno žganje bom izlil
in največjo svečo ti bom prižgal,
na tvoj dan bom ovna zaklal,
če obstaja, če obstaja pot nazaj.

(Bitola, 3. februar 1983)

Smrt Sekule iz Karamanov

Zemlja in nebo
zamenjala sta mesti.
V naših okopih smo na delce razdelili
zemljo in nebo.
In nismo vedeli, kje smo –
gori ali doli.
Nebo je steklo v zemljo,
zemlja pa v nebo.
Voda nam je segala do pasu,
okopi pa se niso niti premaknili.
Pomendrali naj bi prostor
tamle čez, z vsem žarom.
Od tridesetih smo uspeli trije.
Hudiča, nihče se ne bo vrnil domov.
Dedca Sekulo iz Karamanov
smo pustili, kot je bil –
z glavo v nebu,
odsekal jo je komandir,
ker se ni dvignila na prvi klic.
Gospod naj jim povrne!
S sabljami so stali nam za hrbtom,
z našimi telesi
so merili ozemlje,
koliko je njihovega.

(Bitola, 21. avgust 1983)

Šlem

Kot mi je znano, cerkve ni maral
in se nikoli ni pokrižal.
Toda pred šlemom na lesenem tramu
je zastajal kakor pred oltarjem.

Pobožno ga je snemal
in po trikrat,
kot poljublja se ikono, ga poljubljal.

Potem smo vsi pomislili,
da je na vse to pozabil.
Šlem je celo nekdo bil snel.
In ni se niti močno jezil,
ker je Petonja iz njega zobal.

Tik pred smrtjo pa je vsega zarjavelega
hotel še enkrat videti kot vojnega tovariša,
saj mu je dvakrat
ohranil
živo glavo na ramenih.

(Bitola, 29. september 1982)

Prva noč po vrnitvi

Najprej se mu je zdelo ...
Kot bi se poodpirala vsa okna
in okovana vhodna vrata hiše.
Kot bi nekaj lezlo k njemu po stopnicah.
Slišal je glasove, streljanje, vzdihne ...
Nevajen tišine
oživljal je predmete in dogodke,
podoživljal dneve vojne.

Od jeze
bi nad njim kmalu se razprla streha.
Zaškrtale so vilice in izletele psovke ...
Potem pa je s pokončnimi koraki
dolgo meril hišo in dvorišče,
se skušal spomniti sloves,
ponavljal besede otrok,
božal žar neugasnjene doma –
in pričakoval bolj bele dni.

(Bitola, 1. avgust 1983)